

майбутніх поліцейських є неможливою без досконалого оволодіння навичками усного і писемного мовлення рідною мовою.

Список використаних джерел

1. Крашеніннікова Т. В. Специфіка викладання мовних дисциплін для правоохоронців // Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах. 2015 р. Вип. 42 (95). С. 161-167.
2. Жукевич І. Професійна компетентність майбутнього правоохоронця: сутність і складові // Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи. С. 54-60.
3. Колодько Т.М. Формування соціокультурної компетенції майбутніх учителів іноземних мов у вищих педагогічних навчальних закладах: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04. КПУ імені М.П. Драгоманова, 2001. Київ, 2005. 198 с.

Лепухова Н. І.,

канд. філол. наук, доцент,

Ніжинський державний університет

імені Миколи Гоголя, м. Ніжин

УДК 81'25

DOI: <https://doi.org/10.64076/ihrc251010.23>

ПРОБЛЕМИ ПЕРЕКЛАДУ КОМІКСІВ

Термін "комікс" походить від двох слів, а саме *comic*, що перекладається з англійської мови як "комічний" та *strip*, що має значення "смуга, картинка". У загальному контексті комікс – це графічно-оповідний жанр, у якому поєднується карикатура, послідовність малюнків і текстів, що розміщені в фігурах у вигляді "хмаринки" (вони мають і іншу поширену назву, а саме "мовна або словесна булька/бульбашка"), що розташовані в певному порядку і складають історію [3, с. 10].

У коміксі можна виділити такі жанри: наукова фантастика, жахи, комікси на військову тематику, підлітковий гумор, кримінал, романтика, вестерн. Як візуальний засіб, їх успішно використовують як інструмент передачі інформації у різних галузях – зокрема в освіті, просвітницьких і профілактичних проєктах. Оскільки багато читачів сприймають світ переважно візуально, комікси стають дієвим засобом впливу на психічне здоров'я підлітків, сприяють їхньому розвитку та формуванню особистості. Це пояснюється тим, що візуально подана інформація засвоюється значно легше та ефективніше [5, с. 92].

Процес перекладу коміксів можна порівняти з захопливою мандрівкою, під час якої текст і візуальні елементи тісно взаємодіють, створюючи унікальну розповідь. Однак, деякі люди вважають переклад простою справою, а переклад коміксів – і зовсім несерйозним завданням. Проте на практиці в цій галузі виникає чимало складнощів, які спростовують таку думку. На відміну від літературних творів, де перекладач має справу виключно з текстом, що містить розгорнуті описи на заміну візуальному коду, у коміксах основне навантаження з передачі зовнішності, емоційного стану та поведінки персонажів покладається на зображення, тоді як текст охоплює лише діалоги й внутрішні монологи, що нерідко ускладнює процес інтерпретації [4, с. 204].

У коміксах існує широкий спектр графічних способів вираження емоцій. Зокрема, деякі автори використовують прийом подачі реплік головного героя без пробілів між словами. Також у коміксах активно застосовуються різноманітні символи та вставні елементи, які слугують для передачі емоцій або акцентування уваги. Одним із найуживаніших засобів графічного виділення є використання жирного шрифту. Проте, можна також зустріти різнокольорові слова, всілякі шрифти, підкреслення, написання тексту великими літерами та мовні бульбашки, які відповідають конкретному персонажу або явищу [3, с. 17-21]. Також однією з проблем вважається простір. Оскільки для тексту залишають мало місця, то перекладач змушений його скорочувати, для того, щоб він не закривав собою інші деталі коміксу. В такому випадку, під час перекладу важливо зробити текст змістовним, невеликим, та залишити в ньому сенс.

Також одним із рівнів перекладу коміксів є фонетичний рівень. Він допомагає зобразити будь-який звук або емоцію, зазвичай використовуючи звуконаслідувальні слова. Їх створюють вручну або додають за допомогою комп'ютерної графіки. Якщо автор працює рідною мовою, проблем зазвичай не виникає – навіть не знаючи усталених ономатопей, кожен може самостійно вгадати, як звучить той чи інший об'єкт. Однак при перекладі таких звуків на іншу мову можуть з'явитися певні труднощі. Часто перекладачі передають звуки за допомогою транслітерації або транскрипції (наприклад, *bang* – "бенг", *crash* – "креш"). Проте нині існують спеціальні списки звуконаслідувальних слів, які допомагають уникати помилок під час перекладу таких елементів. Крім того, для символічного відтворення звуків, що виникають від різних об'єктів, застосовують комбінації літер, чия вимова найточніше передає звукове наповнення світу коміксів. [1, с. 23-24]

Комікс є наочним прикладом діалогічного мовлення, що поєднує вербальні й невербальні елементи. У цьому жанрі відсутні описи, адже зображення

передають необхідну інформацію, тож текст не витрачається на опис деталей. Перекладач у такому випадку зустрічається з технічними труднощами, тому має дотримуватись лаконічності та точності. З цієї причини часто доводиться застосовувати граматичні трансформації під час перекладу. Однією з таких трансформацій є вилучення. Вона має на меті пропуск деяких слів або речень з тексту оригіналу при перекладі його іншою мовою (*...a cozy fire in the winter, and a fresh breeze after the first rains of spring.* – *...затишне вогнище взимку і свіжий вітерець перших весняних дощів*). Трансформація "додавання" – додає слова або фрази у текст перекладу (*...called Venom!* – *...що кличе себе Веном!*). Транспозиція – полягає у зміні граматичної категорії слова або словосполучення, порядку слів або частин речення без зміни змісту (*It may not look like much from the outside, but it's a special place.* – *Ззовні він може виглядати непримітним, але це особливе місце*). Зміна часу – полягає у використанні іншого граматичного часу дієслова в перекладі, без зміни змісту в оригіналі [6, с. 23-26]. Синтаксичне уподібнення використовується в українській мові для передачі еліптичних речень тексту оригіналу і передбачає збереження порядку слів, типів речень і т.д. з тексту оригіналу у тексті перекладу.

Переклад лексичних особливостей коміксу також може викликати багато труднощів. Слова можна поділити на дві групи: ті, що мають високий стиль, та ті, які мають знижений стиль. Під час перекладу, лексику з високим стилістичним тоном можна замінити на нейтральні еквіваленти або слова зниженого тону. Також можливий варіант перекладу такими ж (повними) українськими еквівалентами. Щодо слів із заниженим тоном, то їх також можна перекладати за допомогою прямого еквівалента, який має в собі негативну оцінку або стосується розмовної лексики (*How 'bout we just kill the sucker?* – *Чом би нам просто не грохнути гада?*). Застосування часткового та семантичного еквівалента, зміна порядку слів у реченні, синонімія, додавання та зміна нейтральної лексики на лексеми з емоційним відтінком також зустрічаються у перекладі. [2, с. 48, 53] Однією з проблем під час перекладу лексики є дослівне відтворення ідіом, жаргону, вживання суржику, нерозуміння сленгових виразів та втрату сенсу речень. Однак власні назви також створюють перепони для перекладача. У таких ситуаціях треба вдаватися до транслітерації та транскрибування, змішаного транскодування, модуляції, калькування, граматичної заміни.

Таким чином, переклад коміксів є складним процесом, де текст і візуальні елементи тісно взаємодіють, тому при їхньому перекладі необхідно звертати особливу увагу на графічні, фонетичні і лексико-граматичні особливості оригіналу.

Список використаних джерел

1. Білявський Б. О. Особливості перекладання графічних текстів (на матеріалі американських коміксів): кваліфікаційна робота (проект) на здобуття ступеня вищої освіти "магістр" / Херсонський державний університет. Херсон, 2020. 55 с.
2. Зайченко Ю., Чкаловець Я. Специфіка перекладу лексичних особливостей коміксів жанру фентезі. *Advanced Linguistics*. 2023. С. 86-94.
3. Кучер А. С. Редакційно-видавнича підготовка графічних романів у жанрі фентезі : магістерська дисертація / Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського. Київ, 2022. 90 с.
4. Першина Л. В., Юмрукуз А. А., Жура К. В. Комікс як жанр літературного мистецтва. *Наукові записки*. 2023. № 4. С. 201-208.
5. Черниш О., Парнус К., Біляк І. Аналіз сучасних англомовних коміксів та їх типологія. Проблеми гуманітарних наук: збірник наукових праць Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Серія "Філологія". 2023. № 56. С. 88-94.
6. Feshchuk I. Lexical and Grammatical Features and Translation of the English-Language Comics: term paper / Kyiv National Linguistic University. Kyiv, 2024. 32 p.